

A battonya-tompapusztai Külső-gulya flóralistája

Csathó András János – Csathó András István

Abstract

The floralist of the Külső-gulya meadow of Battonya-Tompapuszta (SE Hungary): The list contains 274 vascular plant species, which were defined during the last 30 years. The most important species are *Rosa gallica*, *Lotus angustissimus*, *Onobrychis arenaria*, *Seseli varium*, *Linum austriacum*, *Vinca herbacea*, *Anchusa barrelieri*, *Ajuga laxmannii*, *Phlomis tuberosa*, *Linaria biebersteinii* subsp. *strictissima*, *Pseudolysimachion orchideum*, *Rhinanthus rumelicus*, *Inula germanica*, *Carduus hamulosus*, *Cirsium eriophorum* subsp. *degenii*, *Serratula tinctoria*, *Taraxacum serotinum*, *Dianthus pontederæae*, *Sternbergia colchiciflora*, *Stipa capillata*. The major part of the area is covered by *Salvio nemorosae-Festucetum rupicolae* association.

Bevezetés

A fokozottan védett battonya-tompapusztai Külső-gulya („Tompapusztai-lőszpusztaré”) az ország legnagyobb összefüggő, plakor helyzetű ősi lőszpusztaré-állománya.

A terület legelső rövid leírása (Csathó A. J. 1985) az előforduló virágos növényfajok számát mintegy 150-re teszi, amelyek közül 37-et említ meg név szerint. Az első nagyobb terjedelmű publikáció (Csathó A. J. 1986) 139 növényfajt sorol fel. A fajszám 1996-ra 190-re (Csathó A. J. 1996), 2005-re 217-re (Csathó A. J. 2005) növekedett. Jelen flóralista pedig 274 edényes növényfajt tartalmaz. Az utóbbi jelentős fajszámemelkedés egyik oka, hogy e jegyzék teljességre törekvő, így – a korábbiaktól eltérően – a területre egyébként nem jellemző gyomokat is figyelembe veszi. A korábbi közlemények a fajokat virágzási idejük szerint tárgyalták, most először jelenik meg a Külső-gulya rendszertan szerinti sorrendet követő flóralistája.

A terület rövid jellemzése

A battonya-tompapusztai Külső-gulya (KEF: 9691/2; UTM: DS93) területe 20,9 ha. A tengerszint feletti magassága 97–99 m.

A terület első leírásaiban a gyept „battonya–kistompa(puszta)i rét”-ként, „Kistompai rét”-ként került megnevezésre (Csathó A. J. 1985, 1986), ami később különböző alakokban (pl. „Kistompapuszta”, „Kis-tompai lőszpusztaré”, „Kistompa-pusztai-lőszgyep”) elterjedt a szakirodalomban. A „Kis-Tompa” nevű határrész azonban a területtől (közvetlenül) nyugatra (a Száraz-ér túloldalán) fekszik, így egyértelmű, hogy a gyept nem tartozik ahhoz. Azóta a területnek több, helyiek által használt neve is ismertté vált: „Külső-gulya” (Kocsis János, Bárdos Pál, Robotka András – szóbeli közlés, Csathó A. J. 2005), „Purgly”, „Purgly-féle gyept” (Bárdos Pál – szóbeli

közlés), „Kis-gulya” (Robotka András – szóbeli közlés). A marhalegelő értelemben használt „gulya” a Csanádi-háton általánosan elterjedt tájszó. A „külső” pedig a Tompapusztától (és Battonyától) való (a belső legelőknél) távolabbi helyzetére utal. A mesterséges „(Battonya-) Tompapusztai-lőszpusztaré” helyett tehát a több forrásból is megerősített „(battonya-tompapusztai) Külső-gulya” megnevezés használatát javasoljuk.

A Külső-gulya felbecsülhetetlen értékét elsősorban a nagy kiterjedésű, összefüggő, ősi és jó állapotban lévő lőszpusztaré (*Salvia nemorosae-Festucetum rupicola*) adja, amely egy alföldi löszháton – és nem szikes pusztai környezetben – helyezkedik el. A terület nagy részét ez a társulás borítja. A gyepek jó állapotára jellemző, hogy a gyomok aránya feltűnően alacsony, a jegyzékben szereplő gyomfajok is gyakran csak egyes években, szálszerűen jelennek meg. A területet körülölelő Száraz-eret vízi, mocsári és mocsárréti élőhelyek kísérik. A Külső-gulya északi részén övzátanyok találhatók; három nagyobb (és egy kicsi) sarlólapossal, amelyeket sziki magaskórós (*Peucedano-Asteretum sedifolii*) tölt ki, a legmélyebb részeiken szikes rét és szikes mocsár található. A területen a laposok közötti hátság száraz löszgyepje a legértékesebb.

A Külső-gulyát korábban szarvasmarhával legeltették és évente egy alkalommal kaszálták. Erre az időszakra emlékeztet az egykori akol helyén kialakult, a terület déli részén található ruderalis folt is. A gyepek az utóbbi évtizedekben már csak kaszálják.

A területet északkeletről határoló szegély völgyében a középkori Bat(t)onya és Tompa közötti határmezsgye egy szakasza (a határok ma is jól látható). A rét a határvonal nyugati oldalán fekszik, tehát az egykori tompai határ része (ma Tompapuszta – közigazgatásilag szintén Battonyához tartozik). Meglepő, hogy az értékes fajok közül több kizárólag, vagy szinte kizárólag a gyepek szélén, ezen az ősi határmezsgyén él, így az *Ajuga laxmannii*, *Anchusa barbellieri*, *Carduus hamulosus*, *Inula germanica*, *Salvia verticillata*, *Silene vulgaris* és a *Vincetoxicum hirsutinaria* (vö. Zólyomi 1969, Csathó A. I. 2005).

A battonya-tompapusztai Külső-gulya 1989 óta természetvédelmi oltalom alatt áll. 1997-től, mint fokozottan védett természeti terület, a Körös–Maros Nemzeti Park része.

Flóralista

A fajknál a hivatkozások tekintetében terjedelmi okok miatt nem törekedhettünk teljességre. Ezért a területre vonatkozó első és további négy alapvető publikáción (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996) kívül a többi forrás (Kertész 1991, 2000, Penksza 1996, Kelemen 1997, Molnár 1997, 1998, Csathó A. J. 1998, Joó 2001, Sarkadi 2003, Rakonczay 2006, Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007, Molnár és mtsai. 2007) közül csak azokat idézzük, amelyekben az adott faj a fenti öt publikációban való első megjelenésénél korábban szerepel, vagy ha a növényt az öt közlemény nem említi.

Minden fajnál utalunk a területen tapasztalható gyakoriságára is, leggyakrabban az uralkodó / tömeges / igen gyakori / gyakori / szórványos–gyakori / szórványos / ritka–szórványos / ritka / igen ritka / szálszerűen értékek egyikével.

A nevezéktan és a rendszertan tekintetében Simon (2002) munkáját tekintettük irányadónak.

Jelmagyarázat:

Battonyára új! / A Csanádi-hátra új! : A fajt a szakirodalom (Simonkai 1893, Thaisz 1905, Soó – Máthé 1938) Battonyáról / a Csanádi-hátról korábban nem jelezte. A megjegyzés zárójelben szerepel, ha a fajról számos egyéb korábbi, a közigazgatási határ / a kistáj más pontjairól származó – publikálatlan – adatunk van.

! : A fajt magunk is láttuk a területen. – Csak abban az esetben jelezzük külön, ha a növény Csathó A. J. (1985, 1986, 1996, 2005) közleményeinél más forrásban korábban szerepel.)

† : A faj a területéről eltűnt.

ANGIOSPERMATOPHYTA – ZÁRVATERMŐK

DICOTYLEDONOPSIDA – KÉTSZIKŰEK

RANUNCULACEAE – BOGLÁRKAFÉLÉK

Clematis integrifolia L. – réti iszalag (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 2005)

3 telepített (Csathó A. J. 2005) tő.

Adonis vernalis L. – tavaszi hérics (Csathó A. J. 2005)

2 telepített (Csathó A. J. 2005) tő.

Adonis × *hybrida* Wolf – erdélyi hérics † (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 2005)

4 telepített (Csathó A. J. 2005) tő 1990-től 2002-ig (a töveket Ecsegfalvára vitték át).

1. *Ranunculus aquatilis* L. – nagy víziboglárka (Csathó A. J. 2005)

A Száraz-érben. Igen ritka. Battonyára új!

2. *Ranunculus ficaria* L. subsp. *calthifolius* (Rchb.) Arcang. – salátaboglárka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)

Főleg a Száraz-ér és a laposok mentén. Gyakori. Battonyára új!

3. *Ranunculus pedatus* W. et K. – villás boglárka (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)

Szórványos. Battonyára új!

4. *Ranunculus sceleratus* L. – torzskaboglárka (Csathó A. J. 1996, 2005)

A Száraz-ér szélén. Szórványos. Battonyára új!

5. *Ranunculus repens* L. – kúszó boglárka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)

A Száraz-ér mentén és a laposokban. Szórványos.

6. *Ranunculus polyanthemos* L. – sokvirágú boglárka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)

Igen gyakori. Battonyára új!

7. *Thalictrum minus* L. subsp. *minus* – közönséges borkóró (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)

Gyakori.

8. *Thalictrum lucidum* L. – fényes borkóró (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)

A Száraz-ér mentén. Szórványos. Battonyára új!

CERATOPHYLLACEAE – TÓCSAGAZFÉLÉK

9. *Ceratophyllum demersum* L. – érdes tócsagaz (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)

A Száraz-érben. Gyakori.

ROSACEAE – RÓZSAFÉLÉK

10. *Pyrus pyraeaster* (L.) Burgsdorf – vadkörte (vackor) (Csathó A. J. 1996, 2005)
A keleti szélen egy fa és sarjai. Battonyára új!
11. *Crataegus monogyna* Jacq. – egybibés galagonya (Csathó A. J. 2005)
Magoncok. Szálanként. (Battonyára új!)
12. *Rubus caesius* L. – hamvas szeder
Szórványos.
13. *Fragaria viridis* Duch. – csattogó szamóca (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori.
14. *Potentilla arenaria* Borkh. – homoki pimpó (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Szórványos. Battonyára új!
15. *Potentilla argentea* L. s. l. – ezüstös pimpó (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
16. *Potentilla neglecta* Baumg. – molyhos pimpó (Kertész 1991 !, 1996)
Szórványos. Battonyára új!
17. *Filipendula vulgaris* Mönch – koloncos legyezőfű (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos–gyakori.
18. *Rosa gallica* L. – parlagi rózsza (Csathó A. J. 1996, 2005)
Két sarjtelep. Battonyára új! Molnár Zsolt határozta meg.
19. *Rosa canina* L. – gyepűrózsza
Az északkeleti szegélyen. Ritka.
20. *Prunus spinosa* L. – kökény (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A nyugati sarokban egy nagy állomány, továbbá a szegélyeken terjedőben.

FABACEAE – PILLANGÓSVIRÁGÚAK

21. *Genista tinctoria* L. subsp. *elatior* (Koch) Simk. – magas rekettye (festő rekettye) (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.
22. *Ononis semihircina* Simk. – tiszaháti iglice (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
23. *Medicago falcata* L. – sárkereplucerna (Penksza 1996 !, Molnár 1997)
Szórványos.
24. *Trifolium campestre* Schreb. – mezei here (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
25. *Trifolium strictum* Jusl. – sudár here (Csathó A. J. 2005)
Ritka. Battonyára új! Molnár Zsolt határozása.
26. *Trifolium repens* L. – fehér here (Csathó A. J. 2005)
Szórványos.
27. *Trifolium medium* Grufbg. – erdei here (Csathó A. J. 2005)
Ritka. Battonyára új!
28. *Trifolium pratense* L. – vörös here (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
29. *Trifolium arvense* L. – herehura (tarló-here) (Csathó A. J. 1996, 2005)
Igen ritka. Battonyára új!
30. *Lotus angustissimus* L. – karcsú kerep (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)

- A laposoknál. Szórványos. Battonyára új!
31. *Lotus corniculatus* L. – szarvas kerep (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
32. *Robinia pseudo-acacia* L. – fehér akác (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Az északnyugati és az északkeleti szegélyen régen is akácfasor volt; a fasort kivágták, ma a felnőtt sarjak láthatók.
33. *Astragalus cicer* L. – hólyagos csüdfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.
34. *Astragalus austriacus* Jacq. – kisvirágú csüdfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
35. *Glycyrrhiza echinata* L. – keserű édesgyökér (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Gyakori.
36. *Securigera varia* (L.) Lassen – tarka koronafürt (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.
37. *Onobrychis arenaria* (Kit.) Ser. – homoki baltacim (Penksza 1996 !, Csathó A. J. 2005)
A magasabb hátakon. Szórványos. Battonyára új!
38. *Vicia hirsuta* (L.) S. F. Gray – borzas bükköny (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
39. *Vicia cracca* L. – kaszanyűgbükköny (Csathó A. J. 2005)
Szórványos.
40. *Vicia lathyroides* L. – pici bükköny (Csathó A. J. 2005)
Ritka.
41. *Vicia striata* M. B. – csíkos bükköny [*Vicia pannonica* Cr. subsp. *striata* (M. B.) Nym.]
(Csathó A. J. 1996, 2005)
Szálanként. Évek óta nem került elő.
42. *Vicia grandiflora* Scop. subsp. *sordida* (W. et K.) Dostál – szennyos bükköny (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
43. *Vicia angustifolia* L. – vetési bükköny (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
44. *Lathyrus pratensis* L. – réti lednek (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Üde részeken. Szórványos. Battonyára új!
45. *Lathyrus tuberosus* L. – mogyorós lednek (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
- LYTHRACEAE – FÜZÉNYFÉLÉK
46. *Lythrum hyssopifolia* L. – alacsony füzény (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szálanként?
47. *Lythrum virgatum* L. – vesszős füzény (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A legmélyebb laposban. Ritka.
- ONAGRACEAE – LIGETSZÉPEFÉLÉK
48. *Epilobium hirsutum* L. – borzas füzike (Csathó A. J. 2005)
A Száraz-ér mellett. Igen ritka. (Battonyára új!)

CELASTRACEAE – KECSKERÁGÓFÉLÉK

49. *Euonymus europaeus* L. – csíkos kecskerágó (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Az északkeleti szegélyen, terjed. (Battonyára új!)

APIACEAE – ERNYŐSÖK

50. *Eryngium campestre* L. – mezei iringó (mezei ördögszekér) (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
51. *Conium maculatum* L. – bürök
A legruderálisabb pontokon. Ritka–szórványos.
52. *Falcaria vulgaris* Bernh. – sarlófű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
53. *Pimpinella saxifraga* L. – hasznos földitömjén (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
54. *Seseli varium* Trev. – változó gurgolya (Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J. 1996, 2005)
A legszárazabb hátakon. Szórványos. A Csanádi-hátra új! Csongor Győző határozása.
55. *Oenanthe aquatica* (L.) Poir. – mételykóró (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-érben. Szórványos.
56. *Oenanthe silaifolia* M. B. – gyűrűs borgyökér (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A laposokban. Szórványos. Battonyára új!
57. *Peucedanum alsaticum* L. – buglyos kocsord (Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos.
58. *Daucus carota* L. subsp. *carota* – vadmurok (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka.

RUBIACEAE – GALAJFÉLÉK

59. *Asperula cynanchica* L. – ebfójtó müge (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.
60. *Cruciata laevipes* Opiz – mezei keresztű (Csathó A. J. 1996)
Ritka. Battonyára új!
61. *Cruciata pedemontana* (Bell.) Ehrend. – apró keresztű (Penksza 1996 !, Molnár 1997, Csathó A. J. 2005)
Szórványos–gyakori. A Csanádi-hátra új!
62. *Galium aparine* L. – ragadós galaj (Penksza 1996 !)
Ruderális részeken, a karám helyén, a szegélyeken. Szórványos.
63. *Galium verum* L. – tejtöltő galaj (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori, egyes években tömeges.

CAPRIFOLIACEAE – BODZAFÉLÉK

64. *Sambucus nigra* L. – fekete bodza (Csathó A. J. 1996, 2005)
Néhány öreg bokor a karám helyén. (Battonyára új!)

VALERIANACEAE – MACSKAGYÖKÉRFÉLÉK

65. *Valerianella dentata* (L.) Poll. – fogas galambbegy (Molnár 1997 !)
Ritka.
66. *Valerianella locusta* (L.) Latterade – salátagalambbegy (Csathó A. J. 1996, 2005)
Gyakori. Battonyára új!

DIPSACACEAE – MÁCSONYAFÉLÉK

67. *Knautia arvensis* (L.) Coult. – mezei varfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori. (A *lus. ochroleuca* is előfordul.)

68. *Scabiosa ochroleuca* L. – vajszínű ördög szem (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.

MALVACEAE – MÁLYVAFÉLÉK

69. *Abutilon theophrasti* Medic. – selyemmályva
Elvétve, egyes években. Szálanként. (Battonyára új!)

70. *Lavatera thuringiaca* L. – parlagi madármályva (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka–szórványos.

Alcea biennis Winterl – halvány ziliz (†) (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér túlszélén nőtt. Évek óta nem találtuk. Battonyára új!

LINACEAE – LENFÉLÉK

71. *Linum austriacum* L. – hegyi len (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A legszárazabb hátakon. Szórványos. Battonyára új!

GERANIACEAE – GÓLYAORRFÉLÉK

72. *Geranium pusillum* Burm. f. – apró gólyaorr (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos.

EUPHORBIACEAE – KUTYATEJFÉLÉK

73. *Euphorbia seguierana* Necker – pusztai kutyatej (Csathó A. J. 1996, 2005)
Néhány ponton. Szórványos.

74. *Euphorbia salicifolia* Host – füzlevelű kutyatej (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka. Battonyára új!

75. *Euphorbia cyparissias* L. – farkas-kutyatej (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.

76. *Euphorbia virgata* W. et K. – vesszős kutyatej (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.

GENTIANACEAE – TÁRNICSFÉLÉK

77. *Centaurium erythraea* Rafn. – kis ezerjófű (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996)
Szórványos. A Csanádi-hátára új!

ASCLEPIADACEAE – SELYEMKÓRÓFÉLÉK

78. *Vincetoxicum hirundinaria* Medik. – méreggyilok (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Az északkeleti határmezsgyén. Szálanként. Battonyára új!

APOCYNACEAE – METÉNGFÉLÉK

79. *Vinca herbacea* W. et K. – pusztai meténg (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Néhány foltban. Ritka. A Békés–Csanádi-hátán egyedül itt ismert nagyobb összefüggő területen! Battonyára új!

CONVOLVULACEAE – SZULÁKFÉLÉK

80. *Cuscuta epithimum* (L.) Nath. subsp. *kotschyi* (Desmoul.) Arc. – kakukkfűfojtó aranka
Szórványos.

81. *Convolvulus arvensis* L. – apró szulák (folyondár) (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.

82. *Calystegia sepium* (L.) R. Br. – sövényiszulák (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.

BORAGINACEAE – ÉRDESLEVELŰEK

83. *Cynoglossum officinale* L. – közönséges ebnyelvűfű (Csathó A. J. 1996, 2005)
Egyes években. Szálanként.
84. *Anchusa barrelieri* (All.) Vitm. – kék atracél (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Az északkeleti határmezsgyén igen gyakori–tömeges, máshol (többé-kevésbé a szegély közelében) ritka.
85. *Nonea pulla* (L.) DC. – apácavirág (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
86. *Myosotis ramosissima* Roch. – borzas nefelejcs (Csathó A. J. 2005)
Gyakori.
87. *Myosotis arvensis* (L.) Hill – parlagi nefelejcs (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Degradált foltokon. Ritka. (Battonyára új!)
88. *Buglossoides arvensis* (L.) I. M. Johnst. – mezei gyöngyköles (Csathó A. J. 2005)
Ritka–szórványos.
89. *Cerintho minor* L. – szeplőlapu (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szálanként.
90. *Echium vulgare* L. – terjőkekígyószisz (Csathó A. J. 1996, 2005)
Egyes években. Szálanként.

LAMIACEAE – AJAKOSAK

91. *Ajuga laxmannii* (L.) Benth. – szennyés ínfű (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 1998, 2005, Sarkadi 2003)
Az északkeleti határmezsgye mentén. Két-három foltban kb. 40 tő. Nagy Barnabás, Csongor Győző és Csathó András János találta meg, közös bejárás alkalmával.
92. *Ajuga genevensis* L. – közönséges ínfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori. (A *lus. roseiflora* és a *lus. albiflora* is előfordul.)
93. *Teucrium chamaedrys* L. – sarlós gamandor (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori.
94. *Scutellaria hastifolia* L. – dárdás csukóka (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
A hajlások szélén. Ritka. Battonyára új!
95. *Glechoma hirsuta* W. et K. – borzas repkény (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos. Battonyára új!
96. *Prunella laciniata* (L.) Nath. – fehér gyíkfű (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos. Battonyára új!
Prunella × *intermedia* Link – közép gyíkfű (= *P. vulgaris* × *laciniata*)
Egy alkalommal találtuk (1992). (A Csanádi-hátra és Békés megyére új!)
97. *Phlomis tuberosa* L. – macskahere (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Kb. 10-15 sarjtelep. Gyakori.
98. *Lamium amplexicaule* L. – bársonyos árvacsalán (Csathó A. J. 2005)
Szálanként. (Battonyára új!)
99. *Lamium purpureum* L. – piros árvacsalán (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka. (Battonyára új!)

100. *Ballota nigra* L. – fekete peszterce (Penksza 1996 !)
A karám helyén, a szegélyeken. Szórványos.
101. *Stachys recta* L. – hasznos tisztesfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori.
102. *Stachys palustris* L. – mocsári tisztesfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.
103. *Salvia verticillata* L. – lózsálya (Csathó A. J. 2005)
Az északkeleti határmezsgyénél. Szálanként.
104. *Salvia austriaca* Jacq. – osztrák zsálya (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori.
105. *Salvia nemorosa* L. – ligeti zsálya (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori. (A *lus. albiflora*, *lus. badacsonyensis* és *lus. eloevoelgyensis* is előfordul.)
106. *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy – csomborpereszlény (parlagi pereszlény) (Molnár 1997)
Ritka?
107. *Clinopodium vulgare* L. – borsfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos. Battonyára új!
108. *Thymus pannonicus* All. – magyar kakukkfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos. Battonyára új!
109. *Thymus odoratissimus* Mill. – közönséges kakukkfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
110. *Lycopus exaltatus* L. f. – magas peszterce (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.
111. *Mentha pulegium* L. – csombormenta (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
- SOLANACEAE – BURGONYAFÉLÉK
112. *Hyoscyamus niger* L. – beléndek (Penksza 1996 !)
Igen ritka.
113. *Physalis alkekengi* L. – zsidócserezsnye (Csathó A. J. 1996, 2005)
Az északkeleti mezsgyén. Szórványos. A Csanádi-háttra új!
114. *Solanum dulcamara* L. – ebszőlőcsucor (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Ritka. Battonyára új!
115. *Datura stramonium* L. – csattanó maszlag
A karám helyén és a szegélyeken. Ritka.
- SCROPHULARIACEAE – TÁTOGATÓFÉLÉK
116. *Verbascum phoeniceum* L. – lila ökőrfarkkóró (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Gyakori. (A *lus. albiflorum* is előfordul.)
117. *Verbascum blattaria* L. – molyüző ökőrfarkkóró (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
118. *Verbascum austriacum* Schott – osztrák ökőrfarkkóró [*Verbascum chaixii* Vill. subsp. *austriacum* (Schott) Hay.] (Penksza 1996 !, Csathó A. J. 2005)
Igen gyakori.
- Verbascum* × *rubiginosum* W. et K. – rozsdás ökőrfarkkóró (= *V. austriacum* × *phoeniceum*)
Egyes években. Szálanként. A földrajzi Tiszántúlra új!
119. *Linaria angustissima* (Lois) Borb. – keskenylevelű gyűjtőványfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)

Szórványos.

120. *Linaria vulgaris* Mill. – közönséges gyújtóványfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
121. *Linaria biebersteinii* Bess. subsp. *strictissima* (Schur) Soó – pusztai gyújtóványfű
Egy igen nagy folt.
122. *Gratiola officinalis* L. – csikorgófü (csikorka) (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
A laposokban. Szórványos. A Csanádi-hátra új!
123. *Veronica prostrata* L. – lecsepült veronika (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
124. *Veronica arvensis* L. – mezei veronika (Penksza 1996 !, Molnár 1997)
Szórványos.
125. *Veronica serpyllifolia* L. – kakukkveronika (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka. Battonyára új!
126. *Veronica hederifolia* L. – borostyánlevelű veronika
Kisebb degradált foltokban. Ritka. (Battonyára új!)
127. *Veronica polita* Fr. – fényes veronika
A széleken. Ritka.
128. *Pseudolysimachion orchideum* (Crantz) Wraber – kosboros veronika (*Veronica orchidea*
Crantz) (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos–gyakori. (A *lus. rosea* is előfordul.) Battonyára új!
129. *Rhinanthus rumelicus* Vel. – mirigyes kakascímer (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész
1996)
Évenként változó mennyiségben. Általában ritka vagy szórványos, de némely évben akár
tömeges is lehet. A Tiszántúlon talán már csak Battonyán!

OROBANCHACEAE – SZÁDORFÉLÉK

130. *Orobanche alba* Steph. – fehér szádor
Igen ritka. A Csanádi-hátra új!
131. *Orobanche elatior* Sutton – nagy szádor (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos (néhány tíz tő). A Csanádi-hátra új!

PLANTAGINACEAE – ÚTIFŰFÉLÉK

132. *Plantago lanceolata* L. – lándzsás útifű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
133. *Plantago media* L. – réti útifű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori.

PAPAVERACEAE – MÁKFÉLÉK

134. *Papaver albiflorum* (Elkan) Pacz. – fehér mák [*Papaver dubium* L. subsp. *lecoquii* (Lamotte)
Syme] (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Egyes években. Ritka. Megjelenése a területen régi földikutyatúrásokhoz kötődik.
(Battonyára új!)
135. *Fumaria schleicheri* Soy.-Will. – közönséges füstike (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka.

BRASSICACEAE – KERESZTESEK

136. *Calepina irregularis* (Asso) Thell. – matyó (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)

- Ritka. Battonyára új!
137. *Cardaria draba* (L.) Desv. – koshomlok (útszéli zsázsa) (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
138. *Thlaspi perfoliatum* L. – galléros tarsóka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori.
139. *Thlaspi arvense* L. – mezei tarsóka
Egyes években. Ritka.
140. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medic. – pásztortáska (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
141. *Erophila verna* (L.) Chev. – tavaszi ködvirág (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori. Battonyára új!
142. *Rorippa austriaca* (Cr.) Bess. – osztrák kányafű (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos.
143. *Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh. – lúdfű (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka. Battonyára új!
144. *Camelina microcarpa* Andr. – kis gomborka (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Egyes években. Szálanként.
- VIOLACEAE – IBOLYAFÉLÉK
145. *Viola hirta* L. – borzas ibolya (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Ritka. Battonyára új!
146. *Viola ambigua* W. et K. – csuklyás ibolya (Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
147. *Viola pumila* Chaix – réti ibolya (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
A laposokban. Szórványos. Battonyára új!
148. *Viola arvensis* Murr. – mezei árvácska (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka.
149. *Viola kitaibeliana* R. et Sch. – törpe árvácska (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos. Battonyára új! Csongor Győző határozása.
- HYPERICACEAE – ORBÁNCFŰFÉLÉK
150. *Hypericum perforatum* L. – közönséges orbáncfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
- CUCURBITACEAE – TÖKFELEK
151. *Bryonia alba* L. – fekete földitök
A szegélyeken. Szálanként.
- ASTERACEAE – FÉSZKESEK
152. *Aster sedifolius* L. subsp. *sedifolius* – réti őszirózsa (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A laposokban tömeges, állományalkotó. (A *lus. albiflorus* is előfordul.) Battonyára új!
153. *Erigeron annuus* (L.) Pers. subsp. *strigosus* (Mühl. ex Willd.) Wagenitz – ligeti seprence (Csathó A. J. 1996)
Szálanként. (A Csanádi-háttra új!)
154. *Conyza canadensis* (L.) Cronq. – betyárkóró
Szálanként.
155. *Inula germanica* L. – hengeres peremizs (Csathó A. J. 1996, 2005)
Csak az északkeleti határmezsgyén. Igen ritka.

156. *Inula britannica* L. – réti peremizs (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Főleg az ér közelében. Gyakori.
157. *Achillea collina* L. – mezei cickafark (Penksza 1996 !, Molnár 1997)
Gyakori.
158. *Achillea pannonica* Scheele – magyar cickafark (Penksza 1996 !, Molnár 1997, Kertész 2000)
Szórványos. Battonyára új!
159. *Achillea setacea* W. et K. – pusztai cickafark (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos. A Csanádi-hátra új! Kertész Éva határozta először.
160. *Artemisia vulgaris* L. – fekete üröm
Degradált pontokon. Igen ritka.
161. *Artemisia pontica* L. – bárányüröm (Csathó A. J. 1996, 2005)
A laposokban tömeges.
162. *Tussilago farfara* L. – martilapu † (Csathó A. J. 2005)
Egy alkalommal találtuk egy tövét, a Száraz-érből kikotort iszapon. (Battonyára új!)
163. *Senecio vernalis* W. et K. – tavaszi aggófű (Csathó A. J. 2005)
Igen ritka. A Csanádi-hátra új!
164. *Senecio erucifolius* L. – keskenylevelű aggófű (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka. Battonyára új!
165. *Senecio jacobaea* L. – jakabnapai aggófű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Ritka.
166. *Senecio doria* Nath. – kövér aggófű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A Száraz-ér közelében. Szórványos–gyakori.
167. *Arctium tomentosum* Mill. – pókhálós bojtorján (Csathó A. J. 2005)
Szálanként. (Battonyára új!)
168. *Carduus nutans* L. subsp. *macrolepis* (Peters.) Kazmi – bókoló bogáncs (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Főleg a gyepek kisebb degradáltabb foltjain. Szórványos.
169. *Carduus acanthoides* L. – útszéli bogáncs (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka–szórványos.
170. *Carduus hamulosus* Ehrh. – horgas bogáncs (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Az északkeleti határmezsgyén. Szálanként.
171. *Silybum marianum* (L.) Gärtner. – máriatövis
Elvértve jelenik meg, a szomszédos vetéseiből. Szálanként.
172. *Cirsium eriophorum* (L.) Scop. subsp. *degenii* (Petrak) Jáv. – Degen-aszat (Csathó A. J. 2005, az alfaj feltüntetése nélkül: Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J. 1996)
Az északi részen, a laposok közötti hátakon. Szórványos. 2002-ben 65 reproductív + 13 vegetatív tő, 2004-ben 13 repr. tő + 160 veg. tő, 2005-ben 113 repr. + 12 veg. tő, 2007-ben 23 repr. tő (a veg. tövek ekkor nem mérve), 2008-ban 6 repr. + 13 veg. tő számolva. A Csanádi-hátra új!
173. *Cirsium arvense* (L.) Scop. – mezei aszat (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Ott gyakori.
174. *Cirsium canum* (L.) All. – szürke aszat † (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Egy alkalommal. Mintegy 15 éve nem került elő. A Csanádi-hátra új!
175. *Onopordum acanthium* L. – szárbogáncs (Csathó A. J. 2005)
A karám helyén és a szegélyeken. Ritka.
176. *Serratula tinctoria* L. – festő zsoltina (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Csak az északi lapos nyugati részén, ott gyakori. Battonyára új!

177. *Centaurea cyanus* L. – kék búzavirág †
Egy alkalommal az északnyugati szegélyen. Szálanként. Battonyára új!
178. *Centaurea spinulosa* Rochel – töviskés imola (Csathó A. J. 1996, 2005)
Igen gyakori.
179. *Cichorium intybus* L. – mezei katáng (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka.
180. *Leontodon hispidus* L. – közönséges oroszlánfog (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005,
Kertész 1996)
Szórványos. Battonyára új!
181. *Picris hieracioides* L. – keserűgyökér (Csathó A. J. 2005)
Igen ritka.
182. *Tragopogon dubius* Scop. – nagy bakszakáll (Csathó A. J. 2005)
Egyes években. Szálanként. (Battonyára új!)
183. *Scorzonera cana* C. A. Mey. – sziki pozdor (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
184. *Taraxacum serotinum* (W. et K.) Poir. – kései pitypang (Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J.
1996, 2005)
Szórványos (néhány tíz tő).
185. *Taraxacum officinale* Weber ex Wiggers – pongyola pitypang (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka.
186. *Sonchus arvensis* L. – mezei csorbóka (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.
187. *Lactuca serriola* L. – keszeg saláta (Csathó A. J. 2005)
Igen ritka.
188. *Crepis setosa* Hall. – sertés zörgőfü
Egyes években. Szálanként. (Battonyára új!)
189. *Hieracium pilosella* L. – ezüstös hölgymál (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
190. *Hieracium auriculoides* Láng – füles hölgymál (Csathó A. J. 1996, 2005)
Igen gyakori. A Csanádi-hátra új! Molnár Zsolt határozása.
191. *Hieracium bauhini* Schult. ex Bess. – magas hölgymál (Penksza 1996, Molnár 1997)
Ritka?

SANTALACEAE – ZSELLÉRKEFÉLÉK

192. *Thesium ramosum* Hayne – homoki zsellérke (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.

CARYOPHYLLACEAE – SZEGFŰFÉLÉK

193. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke – hólyagos habszegfű (Csathó A. J. 2005)
Szálanként. Battonyára új!
194. *Silene otites* (L.) Wib. – szikár habszegfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Ritka–szórványos.
195. *Silene latifolia* Poir. subsp. *alba* (Mill.) Greut. et Burd. – fehér mécsvirág (Csathó A. J. 1986,
1996, 2005)
Szórványos.
196. *Gypsophila muralis* L. – mezei fátyolvirág (Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos. A Csanádi-hátra új!

197. *Dianthus pontederæ* Kern. – magyar szegfű (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Szórványos. A battonyai határban már csak itt él.
198. *Stellaria media* (L.) Vill. – tyúkhúr
A szegélyeken. Szálanként.
199. *Stellaria graminea* L. – pázsitos csillaghúr (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
200. *Cerastium tenoreanum* Ser. – prémes madárhúr [*Cerastium brachypetalum* Pers. subsp. *tenoreanum* (Ser.) Soó] (A kisfaj feltüntetése nélkül: Csathó A. J. 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.
201. *Cerastium dubium* (Bast.) Guépin – sziki madárhúr (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 2005)
Szórványos.
202. *Arenaria serpyllifolia* L. – kakukkhomokhúr (Molnár 1997 !)
Ritka–szórványos.

CHENOPODIACEAE – LIBATOPFÉLÉK

203. *Chenopodium polyspermum* L. – hegyeslevelű libatop
Ritka.
204. *Chenopodium hybridum* L. – pokolvarlibatop
Ritka.
205. *Chenopodium album* L. – fehér libatop
Igen ritka.
206. *Atriplex oblongifolia* W. et K. – hosszúlevelű laboda
Az északnyugati szegélyen. Szálanként.

PRIMULACEAE – KANKALINFÉLÉK

207. *Lysimachia nummularia* L. – pénzlevelű lizinka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos–gyakori.

POLYGONACEAE – KESERŰFŰFÉLÉK

208. *Rumex patientia* L. – paréjlórom (Molnár 1997 !)
Főleg a szegélyeken. Szórványos.
209. *Rumex crispus* L. – fodros lórom (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Ritka.
210. *Rumex stenophyllus* Ledeb. – keskenylevelű lórom (Penksza 1996 !)
Ritka–szórványos.
211. *Rumex palustris* Sm. – mocsári lórom (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Ritka.
212. *Rumex acetosa* L. – mezei sóska (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
213. *Persicaria amphibia* (L.) S. F. Gray – vidrakeserűfű
Szórványos.
214. *Persicaria lapathifolia* (L.) S. F. Gray – lapulevelű keserűfű (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.
215. *Fallopia convolvulus* (L.) A. Löve – szulákkeserűfű
Szálanként.

URTICACEAE – CSALÁNFÉLÉK

216. *Urtica dioica* L. – nagy csalán (Csathó A. J. 2005)

Az egykori karám helyén tömeges.

ULMACEAE – SZILFÉLÉK

217. *Celtis occidentalis* L. – nyugati ostorfa (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Az északkeleti szegélyen. Kb. 7-10 fa. (Battonyára új!)

FAGACEAE – BÜKKFÉLÉK

218. *Quercus robur* L. – kocsányos tölgy (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Egy kb. 7 m magas, spontán kelt, megőrzendő fa a nyugati sarokban.

SALICACEAE – FŰZFÉLÉK

219. *Salix fragilis* L. – törékeny fűz (csöregefűz) (Csathó A. J. 2005)
Egy fa a Száraz-ér mentén, a nyugati sarokban.

MONOCOTYLEDONOPSIDA – EGYSZIKŰEK

ALISMATACEAE – HÍDŐRFÉLÉK

220. *Alisma lanceolatum* With. – lándzsás hídőr (Csathó A. J. 2005)
Egyes években a legmélyebb laposban. Szálanként.

BUTOMACEAE – VIRÁGKÁKAFÉLÉK

221. *Butomus umbellatus* L. – virágkáká (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér medrében. Ritka.

POTAMOGETONACEAE – BÉKASZÖLŐFÉLÉK

222. *Potamogeton pectinatus* L. – fésűs békaszőlő (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-érben. Gyakori. Battonyára új!

LILIACEAE – LILIOMFÉLÉK

223. *Gagea pratensis* (Pers.) Dum. – mezei tyúktaréj (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Szórványos. Battonyára új!
224. *Allium vineale* L. – bajszos hagyma (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos. Battonyára új!
225. *Ornithogalum boucheanum* (Kunth) Asch. – kónya sárma (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
A területen igen ritka. Battonyára új!
226. *Ornithogalum pyramidale* L. – nyúlánk sárma (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Igen gyakori (több ezer tő).
227. *Ornithogalum orthophyllum* Ten. – pusztai sárma (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori.
228. *Muscari racemosum* (L.) Lam. et DC. – fürtös gyöngyike (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
Szálanként. Battonyára új!
229. *Asparagus officinalis* L. – spárga (nyúlárnyék) (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
Ritka.

AMARYLLIDACEAE – AMARILLISZFÉLÉK

230. *Sternbergia colchiciflora* W. et K. – vetővirág (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 1998, 2005)
Ritka. Nem virágzik minden évben. A talált virágzó tövek száma az egyes években: 1996: 0; 1997: 0; 1998: 128; 1999: 0; 2000: 0; 2001: 0; 2002: 0; 2003: 0; 2004: 0; 2005: 0; 2006: 27; 2007: 0; 2008: 0. Battonyára új! Kókai Lajos találta meg.

IRIDACEAE – NŐSZIROMFÉLÉK

- Iris spuria* L. – fátyolos nőszírom (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 2005)
Néhány telepített (Csathó A. J. 2005) tő.
231. *Iris pseudacorus* L. – mocsári nőszírom (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén és a legmélyebb laposban. Szórványos.

JUNCACEAE – SZITTYÓFÉLÉK

232. *Juncus compressus* Jacq. – réti szittyó
Szórványos.
233. *Juncus atratus* Krock. – fekete szittyó (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A laposokban. Szórványos. Battonyára új! Kertész Éva határozása.

CYPERACEAE – SÁSFÉLÉK

234. *Scirpus lacustris* L. subsp. *lacustris* – tavi káka (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-érben. Szórványos.
235. *Bolboschoenus maritimus* (L.) Palla – zsióka (szikikáka) (Csathó A. J. 2005)
A Száraz-ér mentén. Szórványos.
236. *Eleocharis uniglumis* (Link) Schult. – egypelyvás csetkáka (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
A laposok mélyebb részein, belvizes években. Szórványos. Battonyára új!
237. *Carex vulpina* L. – rókasás (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A laposokban. Szórványos.
238. *Carex praecox* Schreb. – korai sás (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori.
239. *Carex hirta* L. – borzas sás (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Gyakori. Molnár Zsolt határozása.
240. *Carex melanostachya* Willd. – bókoló sás (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén és a laposokban. Szórványos–gyakori. Molnár Zsolt határozása.
241. *Carex riparia* Curt. – parti sás (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Gyakori. Molnár Zsolt határozása.

POACEAE – PÁZSITFŰFÉLÉK

242. *Bromus sterilis* L. – meddő rozsok
Ritka.
243. *Bromus tectorum* L. – fedélrozsok
Igen ritka.
244. *Bromus inermis* Leyss. – árva rozsok (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori.
245. *Bromus hordaceus* L. subsp. *hordaceus* (*B. mollis* L.) – puha rozsok (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos. Visszaszorult.
246. *Festuca rupicola* Heuff. – pusztai csenkesz (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A gyepek uralkodó fűfaja.

247. *Festuca valesiaca* Schleich. – vékony csenkesz (Penksza 1996 !, Joó 2001, Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Gyakori (?).
248. *Festuca pseudovina* Hack. ex Wiesb. – veresnadrág-csenkesz (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Ritka.
249. *Glyceria maxima* (Hartm.) Holmbg. – vízi harmatkása (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér medrében. Gyakori.
250. *Puccinellia distans* (L.) Parl. – közönséges mézpázsit (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
251. *Poa bulbosa* L. – gumós perje (Csathó A. J. 1996, 2005)
Ritka.
252. *Poa trivialis* L. – sovány perje
Szórványos.
253. *Poa angustifolia* L. – szálás perje (karcsú perje) (Kertész 1991 !, 1996, Csathó A. J. 2005)
Igen gyakori.
254. *Dactylis glomerata* L. – csomós ebír (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori.
255. *Elymus repens* (L.) Gould. – közönséges tarackbúza (Penksza 1996 !, Csathó A. J. 2005)
Kevés, zavartabb helyen. Szórványos–gyakori.
256. *Elymus hispidus* (Opiz) Melderis – deres tarackbúza (Molnár 1997 !, Csathó A. J. 2005)
Igen gyakori. Battonyára új! Molnár Zsolt határozta először.
257. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. – nád (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén. Tömeges.
258. *Cynodon dactylon* (L.) Pers. – csillagpázsit (Csathó A. J. 1996, 2005)
Gyakori.
259. *Beckmannia eruciformis* (L.) Host – hernyópázsit (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Az északi laposban, belvizes években. Ritka.
260. *Arrhenatherum elatius* (L.) P. B. ex J. et C. Presl – franciaperje (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Szórványos.
261. *Koeleria cristata* (L.) Pers. – karcsú fényperje (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Gyakori. Kertész Éva határozta először.
262. *Agrostis vinealis* Schreb. – fenyértippan (pusztai tippan) (Penksza 1996)
A Csanádi-háttra új! Penksza Károly adata.
263. *Agrostis stolonifera* L. – fehér tippan (Penksza 1996 !)
A laposokban uralkodó fűfaj.
264. *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth – siskanád (siskanádtippan) (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
A déli laposban, ott tömegessé vált. (Battonyára új!)
265. *Alopecurus pratensis* L. – réti ecsetpázsit (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
Igen gyakori–tömeges.
266. *Stipa capillata* L. – kunkorgó árvalányhaj (Csathó A. J. 1985, 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A legszárazabb hátakon. Szórványos (egy nagy és több kisebb foltban kb. 500-2500 tő).
Battonyára új!
267. *Phalaris arundinacea* L. – pántlikafű (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér mentén és a laposokban. Igen gyakori.

268. *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng – fenyérfű (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005, Kertész 1996)
A legszárazabb hátakon. Szórványos.

LEMNACEAE – BÉKALENCSEFÉLÉK

269. *Lemna trisulca* L. – keresztcs békalencse (Csathó A. J. 2005)
A Száraz-érben. Szórványos. Battonyára új!
270. *Lemna minor* L. – apró békalencse (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-érben. Néha tömeges.
271. *Lemna gibba* L. – púpos békalencse (Csathó A. J. – Csathó A. I. 2007)
Egyes években a Száraz-érben. Akár tömeges is lehet. (Battonyára új!)

SPARGANIACEAE – BÉKABUZOGÁNYFÉLÉK

272. *Sparganium erectum* L. – ágas békabuzogány (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér szélében. Ritka.

TYPHACEAE – GYÉKÉNYFÉLÉK

273. *Typha angustifolia* L. – keskenylevelű gyékény (Csathó A. J. 1996, 2005)
A Száraz-ér medrében. Igen gyakori.
274. *Typha latifolia* L. – bodnározó gyékény (széleslevelű gyékény) (Csathó A. J. 1986, 1996, 2005)
A Száraz-ér medrében. Gyakori.

Helyreigazítás

A nyomtatásban megjelent adatok közül – mai tudásunk szerint – a következők törölendők a battonya-tompapusztai Külső-gulya flóralistájából:

- Ranunculus illyricus* L. – selymes boglárka
Előfordulása elképzelhető; magunk nem találtuk.
Fragaria moschata Duch. – illatos szamóca
Potentilla heptaphylla Jusl. – vörösszárú pimpó
Onobrychis viciifolia Scop. – takarmánybaltacím
Vicia villosa Roth – szöszös bükköny
Trinia ramosissima (Fisch.) Rchb. – nagy nyúlkapor
Seseli osseum Cr. – szürke gurgolya
Silaum silaus (L.) Schinz et Thell. – sárga kígyókapor
Peucedanum officinale L. – sziki kocsord
Centaureum pulchellum (Sw.) Druce – csinos ezerjófű
Myosotis stricta Link – apró nefelejcs
Glechoma hederacea L. – kerek repkény
Verbascum lychnitis L. – csilláros ökörfarkkóró
Rhinanthus angustifolius Gmel. – nagyvirágú kakascímer
Orobanche lutea Baumg. – sárga szádor
Rorippa islandica (Oeder) Borb. – ártéri kányafű
Hypericum tetrapterum Fr. – mocsári orbáncfű
Aster canus W. et K. – molyhos őszirózsa
Cirsium furiens Gris. et Sch. – öldöklő aszat
Centaurea sadleriana Janka – budai imola
Centaurea scabiosa L. – vastövű imola

Sonchus palustris L. – mocsári csorbóka
Hieracium cymosum L. – csomós hölgymál
Thesium ramosum Hayne – homoki zsellérke
Dianthus giganteiformis Borb. – nagy szegfű
Chenopodium rubrum L. – vörös libatop
Salix alba L. – fehér fűz
Alisma plantago-aquatica L. – vízi hídör
Ornithogalum umbellatum L. – ernyős sárma
Poa pratensis L. – réti perje
Chrysopogon gryllus (Torn.) Trin. – élesmosófű

Összefoglalás

Jelen közlemény a battonya-tompapusztai Külső-gulya („Tompapusztai-lőszpusztarét”) teljességre törekvő flóralistáját mutatja be. A jegyzék a terület szakmai felfedezése, 1979 óta eltelt 30 év alatt, a több mint 350 bejárás során ismertté vált 274 edényes növényfajt tartalmazza. Minden fajnál röviden utalunk annak gyakoriságára is. A battonya-tompapusztai Külső-gulyán előforduló legjelentősebb fajok: *Rosa gallica*, *Lotus angustissimus*, *Onobrychis arenaria*, *Seseli varium*, *Linum austriacum*, *Vinca herbacea*, *Anchusa barrelieri*, *Ajuga laxmannii*, *Phlomis tuberosa*, *Linaria biebersteinii* subsp. *strictissima*, *Pseudolysimachion orchideum*, *Rhinanthus rumelicus*, *Inula germanica*, *Carduus hamulosus*, *Cirsium eriophorum* subsp. *degenii*, *Serratula tinctoria*, *Taraxacum serotinum*, *Dianthus pontederiae*, *Sternbergia colchiciflora*, *Stipa capillata*.

Irodalom

- Csathó A. I. (2005): A mezsgyék természetvédelmi jelentősége a Kárpát-medence löszvidékein, a Csanádi-hát példáján keresztül. – In: *IV. Kárpát-medencei Biológiai Szimpozium 2005. október 17-19.* – Előadaskötet. – Budapest. pp.: 251–254.
- Csathó A. [J.] (1985): Sziget a szárazföldön. – *BÚVÁR* 40 (7): 334.
- Csathó A. [J.] (1986): A battonya–kistompapusztai lőszrét növényvilága. – *Környezet- és Természetvédelmi Évkönyv* 7: 103–115.
- Csathó A. [J.] (1996): A Battonya–Tompapusztai lőszpusztarét növényvilága (Flóraadatok). – *A Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület Évkönyve* 2: 103–116.
- Csathó A. [J.] (1998): A Battonya-tompapusztai lőszpusztarét Természetvédelmi Terület rövid bemutatása. – *Battonyai Újság* 11 (6): 3.
- Csathó A. J. (2005): *A Battonya-tompapusztai lőszpusztarét élővilága.* – Magánkiadás, Battonya. 128 pp.
- Csathó A. J. – Csathó A. I. (2007): A battonyai Tompapusztai-lőszpusztarét. – In: Deák J. Á. – Csathó A. I. – Grezner R. – Horváth D. – Pándi I. – Szabó-Szöllősi T. – Tóth T. (szerk.): *VIII. MÉTA-túra. – 2007. április 25-29.* – Kézirat, Vácrátót. pp.: 277–282.
- Joó K. (2001): Kalandozás a dél-tiszántúli kunhalmokon. – *Természet Világa (Természettudományi Közlöny)* 132 (4): 184–185.
- Kelemen J. (szerk.) (1997): *Irányelvek a füves területek természetvédelmi szempontú kezeléséhez.* – A KTM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 4. – TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest. 388 pp.

- Kertész É. (1991): *A Battonya Kistompa-pusztai löszpuszta rét vegetációja*. – Kézirat, Békéscsaba. 4 pp.
- Kertész É. (1996): Védettségi adatok a Dél-Tiszántúl botanikai szempontból jelentős területeiről. – *A Békés Megyei Múzeumok Közleményei* 16: 5–15.
- Kertész É. (2000): Adatok a Dél-Tiszántúl flórájához. – *A Békés Megyei Múzeumok Közleményei* 21: 5–48.
- Molnár Zs. (1997): *Az alföldi, elsősorban a dél-tiszántúli löszpusztagyeppek botanikai jellemzése*. – 2.0 változat. – Kézirat, MTA ÖBKI, Vácrátót. 137 pp.
- Molnár Zs. (1998): *Alföldi tájtörténeti tanulmányút. – a JPTE Vegetációtudományi Doktori Kurzusa szervezésében. – Nagykovács, Tiszaalpár-Tőserdő, Kardoskút, Pitvaros-Királyhegyes, Battonya, Csorvás, Bélmegyer és Dévaványa-Ecsegfalva határában. – 1998. május 15-17.* – Guide. – 1. változat. – Kézirat, Vácrátót. 138 pp.
- Molnár Zs. – Csathó A. I. – Illyés E. (2007): *Tiszántúl*. – In: Illyés E. – Bölöni J. (szerk.): *Lejtősztyepek, löszgyepek és erdőssztyeprétek Magyarországon*. – Magánkiadás, Budapest. pp.: 125–128.
- Penksza K. (1996): *A Dél-Tiszántúl nyugati részének florisztikai és cönológiai vizsgálata I.* – Kutatási jelentés, Penxium Bt., Budapest. 50+5+9 pp.
- Rakonczy Z. (szerk.) (2006): *A Marostól a Sárrétig. – A Körösvidék természeti értékei.* – Mezőgazda Kiadó – Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest–Szarvas. 294 pp.
- Sarkadi L. (2003): *Mezőkovácsháza és környéke élővilága*. – BMKT. Hunyadi János Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Mezőkovácsháza. 32 pp.
- Simon T. (2002): *A magyarországi edényes flóra határozója. – Harasztok – virágos növények.* – 5. kiadás. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.
- Simonkai L. (1893): *Aradmegye és Aradváros növényvilága*. – In: Jancsó B. (szerk.): *Aradvármegye és Arad szabad királyi város monographiája I.* (Aradvármegye és Arad szabad királyi város természetrajzi leírása – 2. rész). – Monographia-Bizottság, Arad. XXXIX+426 pp. + X tábla.
- Soó R. – Máthé I. (1938): *A Tiszántúl flórája*. – Magyar Flóraművek 2. – Debrecen. 192 pp.
- Thaisz L. (1905 körül): *Csanád vármegye flórájának katalógusa*. – Kézirat, Természettudományi Múzeum Növénytár, Tudománytörténeti Gyűjtemény.
- Zólyomi B. (1969): *Földvárak, sáncok, határmezsgyék és a természetvédelem*. – *Természet Világa (Természettudományi Közlöny)* 100 (12): 550–553.

Author's address:

Csathó András János – Csathó András István
H-5830 Battonya
Somogyi B. u. 42/A.
csatho@mezsgyevedelem.hu